

Kinematografski lov za ubežnikom iz marib. kaznilnice

Beg kaznjence Jurkovića in njegovā dramatična aretacija v Splitu

Mariborska kaznilnica je pribežališče grešnikov iz vseh pokrajin naše države ki so obsojeni na več kot eno leto težke ječe. Vse mogoče zločince vseh plemen in ver dobiš v njej: kačake, bolgarske komitaše, morilce, roparje, tatove itd. Posebno iz Dalmacije prihajajo zelo često transporti kaznjencev v Maribor, pa tudi iz Skoplja, Broda in od drugod.

Koncem lanskega leta so pripeljali v zapore mariborske kaznilnice med drugimi iz Dalmacije tudi komaj 21letnega samskega mornarja Josipa Jurkovića iz Splita, stanujočega v Šenojini ulici št. 7. Jurković je kljub svoji mladosti že star znanec sodišča in je bil že ponovno kaznovan radi tatvin, zadnjič dne 6. decembra 1926 od splitskega okrožnega sodišča kar na 20 mesecev težke ječe, ki bi jih moral odsediti v Mariborski kaznilnici.

Kaznilnica ima pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju posestvo, kamor hodijo razni kaznjenci od časa do časa na delo. Med drugimi je bil tamkaj dne 24. julija na delu tudi Jurković, ki je že dalj časa

iskal priliko, da bi ubežal in si šel oprat svojo grešno dušo v svoj rojstni kraj v morje. To se mu je kljub pazljivosti paznikov ta dan tudi posrečilo. Zaman so bila vsa poizvedovanja za njim. Izginil je brez sledu.

Sedaj pa ga je le zopet dohitela usoda. Splitska policija, ki je bila obveščena o skrivališču Josipa Jurkovića, je v noči od pondeljka na torek nenadoma obkolila hišo, v kateri je stanoval. Čim je zločinec opazil nevarnost, je pobegnil na streho, na kar se je pričel pravcati kinematografski lov za njim. Jurković je bežal od ene strehe na drugo, policija pa za njim. Ko ni mogel več naprej, skok na cesto pa bi postal zanj lahko usodopoln, se je končno na robu strehe znašel pred policijskim agentom Ivačićem, ki mu je bil neprestano za petami. Ta je takoj poklical še več svojih tovarišev na pomoč ki so nato Jurkovića z naperjenimi samokresi prisilili, da se je udal. Tako pride Jurković že v kratkem zopet delat družino svojim tovarišem v Mariboru.

Skandal pri pruski državni loteriji

Najmanj 225.000 mark poneverjenih — Kako je bila sleparija odkrita — Tožba 375.000 igralcev

Brezprimerna sleparija, o kateri smo kratko že poročali, se je dogodila pri pruski državni loteriji. Zaprli so loterijskega inšpektorja Boehma in višjega tajnika Schleinsteina, ki sta že priznala, da sta v dveh slučajih prisleparila okrog 150.000 mark — to je — 2.100.000 dinarjev.

Goljufija je bila odkrita na sledeči način: Loterijski blagajnik izplača nekemu srečnemu igralcu dobiček od 200.000 mark. Odračuna mu davke in druge stroške ter našteje nekaj preko 160.000 mark. V njegovo veliko presenečenje pa možakar ta denar brez štetja hipro stlačil v žep ter čudno urno izgine pri vratih. Blagajnik, ki je bil s svojim poslom ravno gotov stopi za njim meneč, da bo lahko opazoval, kako se obnaša od loterijske sreče popolnoma zmedeni igralec. Ta igralec se je pa na ulici v veliko presenečenje blagajnika parkrat ozrl na okrog ter potem izgubil v hiši loterijskega ravnateljstva, kjer uraduje gosp. inšpektor Boehm, ki je ravno ta veliki dobiček potrdil. Blagajnik je vse to povedal ravnatelju, ki je začel previdno

preiskovati, v kolikih zvezah so loterijski uradniki s srčnimi igralci. Prvo kar je ravnatelj zvedel, je bilo to, da sta inšpektor in višji tajnik zadnji čas večkrat telefonična govorila o — nekih srečkah.

To je zadostovalo za aretacijo obeh. Boehm je takoj priznal da je po dolgih letih svoje službe začel »korigirati srečo«. Najel si je človeka, ki je srečko kupil in si dal izplačati dobiček, da ga potem deli s korektorjem sreče. Zaprla uradnika sta priznala dva taka slučaja, podan je pa sum, da jih je bilo več in da sta poneverila najmanj 225.000 mark.

Ker je preiskava v polnem teku, so zadnje žrebanje odpovedali in odgodili. S tem je nastalo zamotano in težko juridično vprašanje, ali lahko toži loterijo 375.000 igralcev ali kupcev srečk, ki niso izžrebane enkrat, kakor je bilo določeno, drugič pa dokazano sleparksko. — Ker loterijski dobiček ni nikdar zasiguran gotovi osebi in ker o odgoditvah žrebanja v loterijskih pravilih ni ničesar rečeno, mora sodnija sklepati o tej zadevi.

Prekmurški tihotapec saharina

Zanimiva aretacija pri Karlovcu. Zaplenjenih 137 škatelj saharina.

Včeraj so aretirali orožniki v Irakovcu pri Karlovcu tihotapeca Josipa Andrejčiča, pri katerem so našli v kovčegu 130 škatelj saharina. Tihotapec je star šele 23 let in je rojen v Pečarovcih pri Murški Soboti v Prekmurju. Prepeljali so ga takoj v zapore srezkega poglavarstva v Karlovcu, kjer se nadaljuje preiskava. Po preiskavi bo Andrejčič skupno z zaplenjenim saharinom izročen pristojnim carinskim oblastim.

Po dosedanji preiskavi sodeč pripada aretirani mladenič dobro organizirani tihotapski tolpi. Domneva se, da je najbrže član tolpe, ki jo je vodil znameniti tihotapec Stojanovski, ki je istotako že v zaporu. Andrejčič noče dati prav nobenih pojasnil; odločno odklanja vsak odgovor na vprašanja, ali ima še kakega sokrivca in kje je dobil zaplenjeno blago. Pač pa pripoveduje vsemogoče druge stvari, samo da bi otežkočil preiskavo.

200 OTROK SE JE ZASTRUPILO.

V angleškem okraju Bath je v kratkem času obolelo 200 otrok z vsemi znaki zastrupljenja. Zdravniška komisija je kot vzrok ugotovila pokvarjen sladolep.

POŽARNE KATASTROFE TIROL-SKEGA HOTELA

bo res po vseh izgledih in izvidih preiskave kriv sam hotelir Hammerle. On je alkoholist, ki ne ve, kaj dela. Pod kuratelju so ga dali pred 10. dnevi in radi tega je še hujše pijančeval. Da bi ogenj zanetil radi zavarovalnine, ni misliti, ker je bil hotel zavarovan na 150.000 šilingov, kar je prav malo napram vrednosti in škodi. Bo torej delo nerazsodnega pijanca. Hotelirja so morali iz zapora oddati v bolnišnico. Da je bil pred požarom pijan in da je grozil ženi, kako jo bo »spravil ven«, so pričeli tudi pred preiskovalnim sodnikom potrditi, gasilci so pa na pogorišču ugotovili, da je ogenj nastal v stanovanju hotelirja.

VELIKA EKSPLOZIJA V MAGDEBURGU.

Včeraj zjutraj ob 8. je v prostorih magdeburški nemško italijanske družbe za izdelovanje razstreliv nastala strašna eksplozija. Veliko poslopje, v katerem se je vnelo razstrelivo, je porušeno. Izpod ruševin so doslej izkopali 7 težko ranjenih. Podrobnosti o vzroku in učinku eksplozije trenutno še niso znane. Domneva se, da je eksplozijo povzročil neki uradnik, ki je kljub prepovedi, kadil v tvornici in vrgel še žareči ogorek cigarete na tla.

Mariborski in dnevni drobiž

Stavka mizarskih delavcev

K našemu včerajšnjemu poročilu o stavki mizarskih pomočnikov smo zvedeli še naslednje podrobnosti. Delo je zapustilo do sinoči 134 delavcev. Vsi večji obrati stojijo. Le nekateri manjši niso prizadeti. Na železniške delavnice stavka ni razširjena. Večina štrajkujočih je šla na svoje domove v okolico Maribora. Proti trem delavcem, ki so pozivali tovariše, naj zapuste delo, je uvedeno oblastno postopanje.

Po zadržanju štrajkovskega odbora je stavka popolna in vlada med stavkujočimi najboljše razpoloženje. Večina mojstrov baje uvideva, da morajo tudi oni pripomoči k ureditvi razmer do pomočnikov. Jutri ob 9. dop. se pričnejo pogajanja obeh strank.

S strani delodajalcev pa doznavamo, da nekateri in to ravno velepodjetniki niso nikdar prejeli od svojega delavstva kakih zahtev ali želje po zvišanju mezd in da so včeraj razumljivo upravičeno začudeno gledali, ko so delavci zapustili tovarne. Inspekcija dela je baje tudi izjavila, da mizarski pomočniki nimajo tako slabih plač, da bi se morali posluževati stavke.

Tako torej obe strani. O uspehu jutrišnjih pogajanj bomo poročali.

Mariboru grozi pomanjkanje vode

Mariborski mestni magistrat objavlja stedeči poziv.

Vsem industrijskim podjetjem, hišnim posestnikom in njihovim namestnikom: Vsled obstoječe suše in izredno velike uporabe vode je pričakovati, da nastopi v kratkem pomanjkanje vode. Da se prepreči eventualna prepoved uporabe kopalnic in škropljenje vrtov, se pozivajo vsi, ki so priključeni na mestno vodovodno omrežje, da takoj popravijo vse nedostatke pri hišnih vodovodnih inštalacijah j. j. klosetih in iztokih (pipah).

V slučajih neupoštevanja vodovodnega reda in tega poziva se bo uvedlo proti krivcem kazensko postopanje.

Zgradba novih mestnih stanovanjskih hiš.

Mestna občina mariborska razpisuje oddajo slikarskih, plesarskih, steklarskih in tapetniških del za nove mestne stanovanjske hiše v Smetanovi ulici. S kolekom za 100 Din kolkovane ponudbe je vložiti v vložišču mestnega magistrata mariborskega do četrta 18. t. ob 11. uri. Ponudbe se bodo odprle ob 11. uri v navzočnosti ponudnikov. Vsi pripomočki in potrebni formulariji se dobe pri mestnem gradbenem uradu, soba št. 4 od četrta 11. t. m. dnevno od 10. ure naprej. Mestna občina si pridržuje pravico oddati dela skupno ali pa posamezno, brez ozira na višino ponudnih cen.

Smrtna kosa.

V pondeljek je v bolnici umrla 20letna pomožna delavka Marija Golnar. Pokopljejo jo danes ob 17. na Pobrežju. — Sinoči ob 17.30 je umrl v 81. letu starosti upokojeni železničar Anton Kristan, stanujoč v Studencih. Pogreb bo jutri ob 17.30 v Studencih.

Izzivanje

na veselici požarne brambe v gostilni Union, katero si je dovolil izvršujoči član omenjenega društva Osebek, je policija nagradila z dvodnevni zaporom. Osebek je zoper kazen vložil priziv.

J. A. D. Triglav v Zagrebu

poziva svoje članstvo, da se polnoštevno udeleži proslave ob priliki otvoritve Sokolskega doma v Ljutomeru dne 13. in 14. avgusta. Podrobne informacije pri B. Kuhariču, Ljutomer. Dan skupnega odhoda bo objavljen. S triglavanskimi pozdrvi!

Velika kavarna.

Danes elitni koncert-kabaret. Gostuje g. Povhe.

14 letni glavar vlomilcev in tatov

Najmlajši član tatinske družbe 10-letni dečko.

Pred dnevi smo poročali da je bilo aretiranih in oddanih sodišču več dečkov, ki so kradli steklenice in jih prodajali raznim trgovcem. Kolovodja družbe je bil 14-letni Blaž Walder s Koroskega, ki je izvršil v družbi še mlajših pobalinov že 15 drznih tatvin in vlovov.

Pri zaslišavanju je prišla policija do nenavadnega odkritja. Do skrajnosti pokvarjeni Blažek je organiziral krog sebe četo paglavcev, s katerih pomočjo si je prilastil tujo lastnino, ki so si jo mladji uzmoviči delili. Na spreten način je znal za svoje načrte pridobiti celo otroke boljših rodbin, ki jih je zavajal k najdrznejšim in zločinskim dejanjem.

Po poslednji aretaciji je bil oddan tukajšnjemu sodišču, ki pa ga je izpustilo. Komaj je prišel na prosto, je že vlomil v stanovanje svoje matere, ki se je naselila v Mariboru in ji odnesel posledno gotovino v znesku 100 Din. Še istega dne je bil aretiran, toda pri njemu niso našli nobenega denarja. Porabil ga je za sladolep in cigarete, ostalek pa je razdelil med tovariše, ki so zvečer za ukradene denarje posetili kino.

Mladi Blaž je skrajno nevaren in docela izprijen fant. V svoji družbi je imel celo desetletnega fantka, ki je udano izvrševal njegova naročila. Blaž bo sedaj zopet izročen sodišču, ki ga bo po dovršeni preiskavi odgonskim potom poslalo v Avstrijo, kamor je pristojen.

Povratek naših malčkov z Jadrana.

Mariborska dečja kolonija, ki je bila več tednov na oddihu v Kaštel Lukšiču v Dalmaciji, prispe danes, z večernim osebnim vlakom ob 21.56 v Maribor. — Stariši udeležencev naj pridejo sigurno na kolodvor.

Neprijetna posledica zamude vlaka.

Ko se je včeraj popoldne dunajski brezovlak že pomikal, je zapazil neki potnik iz postaje, kako mu žena, ki se je na peronu zakasnila maha in teče nasproti. Drugega ni preostalo kot potegniti za zavoro ter za ustavitve vlaka v svrhu vkrcanja soproge plačati 60 šilingov.

Tatvina kolesa.

Včeraj ob 2. popoldne je bilo pekovskemu mojstru Josipu Bračiču izpred neke tukajšnje gostilne ukradeno dvo: kolo, vredno 1000 Din. Pred nakupom se svari.

Okraden.

Anton Čretniku, ki je prišel včeraj v Maribor, da si nabavi novo obleko, je neznan žepni tat izmaknil listnico z 2000 Din. Ko se je pripeljal Čretnik iz Ribnice na Pohorju je najprej odšel v gostilno v bližini kolodvora, nato pa obiskal še druge pivnice in se dodobra napil. Negovo vinjenost je tat izrabil in mu izmaknil listnico, v kateri je imel razen 2000 Din gotovine tudi 2 srečki državne loterije in hranilno knjižico, glasečo na 15.000 Din. Ker je bil možakar močno vinjen, je tudi mogoče, da je listnico izgubil, vendar je bolj verjetno, da mu je listnico nekdo izmaknil. Tatvino je zapazil šele ob 8. zvečer. Poizvedovanja in zasliševanja so doslej ostala brezuspešna.

Orjunaši!

Udeležite se odkritja sokolskega doma v Ljutomeru dne 14. t. m. Odhod iz Mariboru ob 5. uri zjutraj. Udeležba v kroju in civilu z znakom. — Oblastni čelnik.

Pri fotografu.

— Slikate tudi otroke? vpraša žena fotografa.

— Se razume!

— Koliko pa stane to?

— 60 dinarjev za tucat.

— Potem moram pa še počakati, kaj imam šele najst otrok.

Osvobojena žena

Kitajski „Mali breskvin cvet“ pleše — Skok iz harema v vrtinec modernega življenja

Ženska emancipacija je najnovejša in najmočnejša od nove dobe, ki buči velikansko kitajsko državo iz budističnega miru. Stiritisoč let je bila žena prava sužnja in tako ni čuda, da je danes polovica kitajskega moškega sveta vsa iz sebe, če samo nekaj sliši o ženski emancipaciji. Emancipirana Kitajka je silno živahna, podjetna in pogumna. Njeno torišče je zaenkrat samo veliko mesto, v prvi vrsti Shanghai, potem Peking, a ne bo dolgo, ko se bo njen pohod razmahnil po vsej državi. »Mali breskvin cvet« se je navzel vseh zabav zapada s to prednostjo, da jih izvaja v Majestic-hotelu v Pekingu veliko bolj dražestno, kot so podane in uživane v Parizu.

Tudi iz harema osvobojena turška nanuma se brezprimerno odločno in živahno udeležuje v ženskem pokretu. Napravila je silen skok iz za zamreženih haremskih oken naravnost v najmodernejšo zabavno dvorano, v šolo in celo v urade in v poslovno življenje.

Kako bi se čudil in radoval Pierre Loti, veliki prijatelj Turkin! S kakšnimi občutki bi hodil od Zlatega roga na vsa ona mesta, ki so postala slavna po njegovih romanih. Oboževalk bi gotovo imel mnogo, saj je nepozaben med turškimi ženstvom.

Turške ženske so se veliko bolj modernizirale kot pa moški. To moderniziranje gre naprej v silnem tempu in razmahu. Marsikateri efendi bi rad, da bi se že davno ustavilo. O haremih se po turški mestih ne govori več. Štambulske bele palače služijo svrham, o katerih se pred nekaj leti ni mnogim sanjalo. Najmanj seveda starih, debelih evnuhom, ki se jezno obračajo v stran, če srečajo moderno turško ženo. Napredno turško ženstvo podira vse trdnjave stare dobe, pa naj so še tako močne in podprte od konservativnih elementov. Tako je lani moral pasti haremlik na cestni železnici. Vsak voz cestne železnice je bil poprej z neko zaveso deljen na moški in na ženski del. Če je mlada turška gospa s svojim sprogom prišla do cestne železnice, se je moral brezpogojno ločiti in vstopiti v moški oddelek. Ko je ženska organizacija začela boj proti tej starodavni uvedbi, so njeno spomenico na parla-

ment v Angori podprli zdravniki z izjavo, da je zavesa v železniških vagonih škodljiva in nevarna, kar se na njej zbirajo vsakovrstni bacili. In haremlik je padel, kakor je že poprej padel čaršaf — ženska zgornja obleka z zagrnjalom za obraz.

Posebno znamenje novega ženskega življenja so po ulicah turških mest velike in prav vesele gruče šolaric in dijakinj najrazličnejših zavodov in šol. Velika ukazeljnost turške ženske mladine je najboljši porok popolne zmage ženskega pokreta.

Tudi v poslovnem in javnem življenju se močno udeležuje turška žena. V vojski Kemal-paše je ob prihodu v Carigrad že služil ženski oficir. V vojni proti Grkom je sto in sto žena vršilo vojaško službo. Turška poštna in telefonska gospodična je že splošno znana osebnost. Za njo pride prodajalka, učiteljica, v zadnjem času pa nastopa celo gledališka igralka. V Carigradu deluje tudi zdravnica. V najtežjih okoliščinah je ta odločna žena dovršila svoje študije, danes uživa že velik sloves specialista za otroške bolezni.

Zgodi se pa tudi, da moderne turške ženske prav ostro kritizirajo kako moderno uredbo. Angorski parlament je letos razpravljal o predlogu zdravniške preiskave vsake osebe, ki se misli ženiti. Ženske organizacije so protestirale, parlament je pa rekel, da pri predlogu ostane, da morajo ženske preiskovati zdravnice, odnosno, da si lahko vsakdo za to preiskavo zbere svojega zdravnika. Ker je zaenkrat samo ena zdravnica, je to seveda neizvedljivo in ostalo bo najbrž pri tem, kar so predlagale ženske organizacije, naj se zdravniška preiskava ženitovanjskih kandidatini omeji na »vidne dele telesa«.

Konservativni turški svet se zmanjšuje od dne do dne. V Carigradu se starodavno ženstvo loči od modernega sveta. Zahaja vedno v ene in iste bazarje in ima na obrežju tudi svoje staro zbirališče. Tu sedijo po ves dan na tleh žene v pisanih čaršafih, da izgledajo od daleč kakor velika greda pisanih tulipanov. Pa tudi to cvetje stare dobe bo prej ali slej zagrnjal moderni val.

Praznik švicarskih vinogradnikov

Drugače tako mirno švicarsko mesto Vevey je že nekaj dni nad vse živahno. Pripravlja in začneja se praznikovanje, ki se vrši vsakih sto let samo štirikrat. To je tradicionalni praznik švicarskih vinogradnikov in vinogradniške zveze. Ta zveza izhaja iz 16. stoletja in igra v razvoju in življenju južne Švice prav važno vlogo. Ustanovljena je bila zveza z nalogo, da skrbi za vinograde okolice. Člani zveze so imeli pravico, zanižarne vinogradnike kaznovati, pridne pa obdarovati in tako so se uvedli vinogradniški nad vse svečani prazniki. Ti prazniki so bili tako važni, da so se jih udeleževali tudi vodilni možje kantona, politiki in visoki uradniki. L. 1889 je bil sam tedanji švicarski državni zvezni predsednik v odboru vinogradniške proslave. Proslava traja do deset dni in se na prostem vrstijo koncerti, petje, igre kazi, plesi, razne proste zabave v pestrem redu in po večini vse v starodavni slikoviti noši. Letos sodeluje nad dva tisoč meščanov mesta Vevey, mnogo odličnih umetnikov iz cele Švice, gledalci so pa v velikanskih trumah prebivalci bližnje in daljne okolice in blizu 2000 tužcev. Švicarska vlada je za ta praznik prispevala letos milijon frankov.

Začetek proslave je nadvse mičen in impozanten. Sredi zelenih vinogradov ob vznožju snežnih gor, v modrini neba in ženevskega jezera leži mesto slavila z amfiteatrično zgrajenimi tribunami, prenapolnjenimi ljudstva. Artilerija strelja salut, vsi zvonovi zvone, naenkrat pa vse utihne, ko se ob svojem pultu pojavi znani švicarski komponist Gustave Doret, tudi v starodavni obleki. Slavniki komponist — vodja glasbenega dela cele prireditve, dvigne taktirko in mogočno zadoni ouvertura. Za godbo se vrstijo slikovite skupine, predstavljajoče letne čase, dobo božanstev Baha in Cerere, zgodovino Zveze vinogradnikov itd. Vse to se izvaja v čudoviti krasoti barv in v idiličnem poletu uprizoriteljev in gledalcev.

Okolje inozemstva

Diplomatska loža francoske zbornice je običajno ravnotako prazna, kakor klopi v zbornici same. Poslaniki in zastopniki tujih narodov se pokažejo le »ob velikih dnevih«, sicer pa oddajajo svoje prostore dobrim prijateljem, pa tudi svojim nameščencem. Kljub temu pa imajo parlamentarni govorniki običaj, da pri razpravi o zunanjih politiki kakor tudi o notranjih spornih vprašanjih teatralično vzklikajo: »Pazite — oko inozemstva pazi na Vas!« Ko je pred kratkim brez vsakega vzroka zopet padla ta beseda, je pogledal neki poslanec naravnost proti »inozemstvu«. Odkril je tam mlad parček, ki je porabil svojo osamljenost za to, da sta izmenjala par pristranih besed in dejanj. Ko se je poslanec zanimal še nadalje, je zvedel, da sta bila v diplomatski loži vratar in vratarica pariškega poslanika republike Costarice.

S figovim drevesom se je poročila.

Angleško-indijski listi poročajo o neverjetni poroki, ki je bila sklenjena v indiskem kraju Bardoli. Neka deklica brahmanka je že v zgodnji mladosti izgubila vid. Ostala je do svojega 20. leta pri očetu. Velike skrbi si je delal oče, ki je bil v svesti, da ne bo nihče hotel poročiti slepega dekleta. Ko se je bližala starcu zadnja ura, je izrekel željo, da se poroči njegova hči s svetim drevesom, ki stoji na domačem vrtu. Sveto drevo jo bo baže ščitilo jo hranilo s svojimi sadeži, ona pa naj preživi svoje življenje v njegovi bližini v sveti dostojnosti. Ko je oče umrl, in je potekla doba žalovanja, se je mlada brahmanka poročila po hindostanskem obredu s figovim drevesom v vsej slovesnosti...

Moderne amazonke.

O bojih, ki so se vršili nedavno med vladnimi četami in uporniki v Nikaragui v Ameriki, prihajajo še vedno poglobljene poročila. Med drugim javljajo te dni, da se je boril v vladnih vrstah tudi bataljon žena pod poveljstvom 20 letne mladenke. Šestnajst teh amazonk je bilo ranjenih, med njimi celo poveljnica sama.

Prosveta

Kriza

(Socialna drama v šestih slikah, napisal R. Golouh).

Rud. Golouh, šef Borze dela v Mariboru, eden izmed najboljših poznavalcev delavskega vprašanja in najodličnejših socialnih publicistov, je izdal dramo »Kriza«. V njej je nanizal polno vprašanj, ki zadevajo predvsem socialno stran našega delavstva, ne da bi nam hotel podati psihološki razvoj poedinca.

Delavci neke livarne ponovno prosijo za zvišanje plače, in že pade predlog za štrajk, ko se isti hip sestane novi upravni odbor nacionaliziranega podjetja, kjer so glavni delničarji Goldmann, Vanillini in Couchard, da si določijo poleg dividende še 10% superdividende. Upravičeni boj delavstva zaduši žandarmerija z vso strogostjo, saj postavi Petra ob plot in ga ustrelji. Obrat zastane celo leto in delavci odhajajo v svet iskat si dela in kruha: z njimi pa gredo tudi tisti, ki so stali delavcem pri boju za zboljšanje nasproti, kar pove delavec tako pretresljivo: Sama ljubezen do domovine in države te je bila, pa moriš z nami v tuj svet. Vse, kar je zdravo, odide, na kolodvor jih spremlja vsakokrat le invalid... končno se odloči podjetnik Osek ter pozove delavske organizacije, naj se z njim bojujejo za to, da se obrat zopet upostavi, saj imajo vsi sicer različen, a vendar le skupen interes na tem; postavi v tovarno nov stroj, da bo še manj odvisen od delavstva, a investicije se morajo kriti iz delavskih žuljev, kajti treba bo še več dela za manjše plačilo.

V drami, ki hoče biti samo ogledalo naše povojne dobe, je polno pretresljivih slik: Prej so bili berači berači, sedaj pa smo berači tudi invalidi in tovarniški pohabljeni; prej so smeli samo berači beračiti, sedaj pa smemo vsi (str. 11.). Nekaj pa je moralo biti vmes, če nas je beraške nadloge že toliko, da predsedna že pravim beračem (str. 14.) Prokletstvo vam bo tovarna, dokler ostanete njeni sužnji, blagoslov, ko postanete njeni kralji! (str. 17.). Ne tepejo se s tistimi, ki so spali obraz domovini, jo zaslužili in oropali, tepo se s tistimi, ki so bili žnjo vred zaslužjeni in oropani (str. 42.). Tistih so narodi in države in je tudi cerkev, ki štejejo denar, prebivajo v svojih palačah, delajo bilance in si dele dobiček... Iz vseh krajev sveta so, in ves svet je njihov, čeprav ne nosijo ne krone ne mitre (str. 47.). Samo koristolovstvo, sami sejmariji s prepričanjem, vrtoglavi fanatiki, častideljni analfabeti, a ti niso gibanje. Žabe regljajo, ker je mrak in so vode kalne (51.). In ta kriza rodi čudovite rezultate. Na tisoče jih je, ki žive tjavendan v popolnem brezdelju leto, dve, in ne vidijo od nikoder groša, in vendar živijo (str. 53.).

Za oder bo treba še delo prirediti, a čital bo knjigo vsakdo z božjim strahom kajti odkriva marsikako krivico in socialno zlo, ki ga prikriva sicer prežar-ka luč dneva. Zato ne bo nobenega našega književnika, politika in ne narodnega gospodarja, ki bi ne posegal po knjigi! — Dr. P. St.

Sport

ISSK Maribor: SK Železničar.

V četrtek ob 18. uri se bo vršila na igrišču SK Maribora druga poizkusna tekma ki jo ima odigrati SK Železničar po pravilih JNS. Za nasprotnika ima SK Maribor, ki nastopi v kombinirani postavi. Glede na prvi nastop mladega kluba, vlada za tekmo precejšnje zanimanje le žal, da se ne bo vršila v nedeljo.

Cesarske želje zeta Viljema II.

Poročilih berlinskega »Welt am Montag« se monarhisti severne in srednje Nemčije bavijo z idejo, da bi mesto kakega člana hiše Hohenzollern proglasili — braunschweigskega nadvojvodo za naslednika nemškega prestola in sicer radi tega, ker je zet bivšega cesarja Viljema II. in ker je rodom Anglež. Monarhisti računajo, da Anglija takemu kandidatu ne bo nasprotovala.

Kašmirski maharadža se ženi Milijarda dolarjev za reklamo

Sir Hary Sing, kašmirski maharadža, znan pod pseudonimom »Mr. A.« iz procesa londonske Midland-banke, se je pred nekaj dnevi v Srinagaru, glavnem mestu Kašmirja zopet poročil. Odkod je nevesta in kako je njeno ime, se ne ve. Prvič se je poročil. 1923 s hčerko nekega maharadže. Njegovo premoženje znaša 12 milijonov funtov in posebej še ima letno 1 milijon funtov državnih dohodkov ter je gotovo najbogatejši indijski knez.

Veliko senzacijo je vzbudil v Londonu proces, v katerem je maharadža še kot prestolonaslednik igral precej delikatno vlogo. Prvi del te filmske epizode se je vršil v Parizu, kjer je maharadža padel v roke dveh prebrisanih zakoncev. Mož ga je namreč zalotil pri »zakonolomstvu« in maharadža mu je moral nakazati 2 in pol milijona zlatih mark, da ga utolaži. Radi izplačila tega nakazila se je začel proces v Midland-banko. Pseudonim »Mr. A.« se ni mogel dolgo prikrivati, ker je cela vrsta indijskih knezov bila v svoji domovini na sumu, da je identična z »Mr. A.« in so radi tega vsi ti knezi silili v maharadžo, naj se razkrinka.

Radi svojih evropskih avantur bi se bil moral maharadža kmalu odpovedati prestolonasledstvu. Ker je pa z večtedensko pokoro kolikortoliko izbrisal svo je grehe, so ga zopet potrdili za prestolonaslednika ter mu naložili, da se prav hitro oženi.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Milijarda dolarjev za reklamo

V Ameriki se izda po statističnih podatkih letno dobra milijarda dolarjev v reklamne svrhe. L. 1919 so se oglasni deli vseh amerikkanih listov silno razširili. To leto so bili namreč oglasni oproščeni davka. Takozvani nacionalni oglasni, ki priporočajo domačo produkcijo, dosežejo letno polovico vseh oglasnih stroškov. Reklama, ki nalepi 17 tisoč letakov na prometnih mestih, stane mesečno 140 tisoč dolarjev. Pri časopisih zavzema oglasni del 40 do 75% od skupnega obsega. V Ameriki se letno porabi dva milijona 600 tisoč ton papirja in gre od tega eden milijon 500 tisoč ton za same oglase. Ker se papir izdeluje iz lesa, se lahko reče, da porabi en sam newyorški list letno 2000 jutrov gozdojvia. 80% celokupne pošte vsebuje samo reklamo. So velika podjetja, ki izdajo letno za reklamo težke milijone, kar je razumljivo ob dejstvu, da stane ena oglasna stran velikega amerikkanskega lista 11 tisoč dolarjev. Električna svetlobna reklama nekega velepodjetja za žvečilni gumij porabi letno za 108 tisoč dolarjev električnega toka. Neko drugo podjetje ima na svojih letakih sledečo opombo: »Ta plakat rabi več toka kot mesto Elyria«. To mesto pa ima preko 30 tisoč prebivalcev.

Tudi letalci so praznoverni.

Angleško zračno brodoge št. 13 je doživelo pred kratkim, kakor poročajo iz Londona, že sedmo letalsko nesrečo. Več vojakov je zato že izstopilo iz tega brodogva in so zahtevali, da jih premešče v drug oddelek, češ da prinaša št. 13 tudi letalcem nesrečo.

E. G. Brat:

Ugrabljeni milijoni

Roman ameriškega Jugoslovena. 81

»A kako naj vam izročim 25.000 rubljev?« je vprašal oprezno. »Ali osebno, ali po pošti?«

»Osebno! Samo osebno.« je odgovoril ravnatelj. »Ne izpustim vas; najbolj zanesljivega strazarja vam dam s seboj. Ne izpusti vas izpred oči... oprostite, samo dolžnost izvršujem. Sami niti ne morete odtod. Povsod so straže... na vse strani izpeljane brzovjavne in telefonske žice... na meji stojte kozaki... ne tvegajte življenja! Celó v kartorgi je lepše živeti, nego gniti v grobu.«

»Prav... ne uidem vam. Niti ne mislim na tako neumen naklep,« je odgovoril Jack. »Trdno sem uverjen, da ima moja žena s seboj dovolj denarja. Prinesem vam ga menda lahko že jutri... gotovo pa v nekaj dneh.«

Prijazno sta se razgovarjala, dokler se ni zmračilo. Medtem je prispel pred pisarniško postopje voz; voznik je bil vojak in na vozu je čakal vojak.

Jack se je urno oblekel v Doddovo obleko — le neznanost mu je bila preohlapna —, se poslovil in se odpeljal v Dué. Takoj je zvedel, kje stanuje Polly. Tičala je v svoji sobi in čakala Dodda. Jack pa je najprej poskrbel za sobo vojakoma in jima dal prinesiti najboljšo in najobilnejšo večerjo. Potem je naročil vina in še steklenko vodke. In pridno jima je nalival.

»Le pijta, bratca! Ne bojta se zame; skupaj se zopet vrnemo h gospodu ravnatelju. Prav dobro vem, da je gostilnica strogo zastražena. Deset mož gleda nanjo...«

»Samo šest, gospod!« je ugovarjal vojak. »Šest in midva!«

»No, da, šest, in vidva sta vsaj za štiri — torej deset,« se je nasmel Jack. »A ta previdnost je čisto nepotrebna. Zdaj pojdem spat... po dolgih, dolgih tednih zopet prvič v lepo, mehko posteljo. Prav gotovo bom spal slabo. A zdajle zagledam prvič zopet tudi svojo mlado, lepo ženko. Že od Moskve je nisem videl! O Bog, kako bi hotel, kako bi mogel zdajle uiti, ko me čaka ženka! Ne, ne prijatelja, bodita čisto mirna in tudi tovarišem pojdita povedat, naj gredo nocoj lepo spat. Mrzlo je ponoči, pravi pasji mraz in gosta megla z morja je hudo neprijetna in nezdrava. Pijta bratca!«

In še je sedel pri vojakih ter jima natakal vodke. Končno je odšel v prvo nadstropje, kjer sta bili Pollyna in Doddova soba.

Potrkal je na Pollyne duri.

»Ali spiš, srček zlati?«

Molk.

»Polly, dušica, odpri! Jaz sem — tvoj Jack!« Tedaj pa je skočilo dvoje bosih nog s postelje, steklo k durim, ki so se odklenile in dvoje belih golih rok se je oklenilo Jackovega vratu.

»Ti? Ti? Ti!!« — — —

In duri so se zopet zaprle in zaklenile. In molk...

Sele okoli enajstih dopoldne sta poklicala Polly in Jack, da hočeta zajtrkovati.

Po obedu je prišel Jack k vojakoma.

»Vrnemo se šele jutri dopoldne v Petrokovsk. Če hočeš, se odpelješ lahko tja povedat gospodu ravnatelju: vse v redu in naj bo brez skrbi. Treba mi je le še malenkosti in njegova želja bo v polni meri — prosim, da tega ne pozabiš povedati! — v polni meri izpolnjena.«

Nerad se je odpeljal voznik sam. Toda upal je, da se do večerje še lahko vrne. Jack je vpričo njega naročil, da se pripravi vsem vojakom obilna večerja ter zabičeval še posebej, naj postrežejo bratcem vojakom z vodko in vinom, kakor se spodobi carskim junakom.

Potem se je vrnil k Polly. Zgodaj sta večerjala, se dolgo razgovarjala in odšla potem spat... Zjutraj okoli osmih se je pojavila iz hiše stara ženka, otovorjena s polnim košem, ter je omahovala k morskemu obali.

Sele ob enajstih je poklicala Polly služkinjo, naj prinese dva zajtrka. Nato jej je naročila, naj pove vojakom spodaj, da se odpeljejo takoj po obedu v Petrokovsk.

In po obedu je prišla sama ter je povedala vojakoma v angleščini in z rokami, da je Jack Bell že izginil, a da že še piše...

Vojaki so preklinjali, pretaknili vso hišo, tekali par ur po luki in okolici, nato so se odpeljali domov...

Ravnatelj kaznilnice je bil divjl. Prvi hip je onemel od prekipevajoče jeze. Potem je besnel kakor razkačena zver, grozil s knuto, s »kozlom«, na katerem privezanega obsojenca pretepajo s palicami do nezavesti in smrti, s stradanjem in s svojo — metodo.

»Pa saj imam poroka,« je končno miril samega sebe. »Le čakaj, jaz ti že pokažem! Do konca svojih dni boš vozil gnoj, ako se Hljestakov ne vrne z obetanimi 25.000 rublji.«

Naslednjega jutra, ko je bil alarmiran ves ruski del Sahalina, so privedli Dodda v verigah na dvorišče. Nadaljeval naj bi Jackovo delo. Že ko je tretjič zajel z lopato, je zadel ob ključce, ki jih je bil vrgel tja. Toda vojak s puško je stal preblizu, zato jih ni pobral. Dodd je delal mirno dalje ter razmišljal, kako in kdaj uteče. Uganil je, da bo pač najbolje, ako pride v bolnico. Z bolnikom postopajo menda še najbolj obzirno. Zato je bilo treba simulirati blaznost.

Okoli poldneva, ko je gnoj prevozil iz enega kota v drugega petnajstič, je že začel kazati, da se mu blede. Proti večeru je začel prepevati, nato moliti, končno besneti. Z golimi rokami je brodil po gnoju, se postavil na glavo ter kričal kakor blazen. Bil je okoli sebe z rokami in nogami, razrogal oči, buljil pred sebe, se penil in tulil... Ključke pa je imel že za košuljo.

»V celico ž njim!« je kričal ravnatelj skozi okno strazarju. »Mar ne vidiš, da je znorel?«

Vojak je zabrlizgal in pritekli so mu še trije tovariši na pomoč. Naskočili so Dodda, ki se je otepal, boril ž njimi, jih psoval, a se dal končno skoraj odnesti v celico. Vrgli so ga na prično in ga zaklenili. Dodd se je drl še nekaj časa, potem je le še ječal. Prišel je zdravnik, ga opazoval od daleč in konstatiral, da je tu pač izrazit »furor maniacus« ter da treba odvesti blaznika v blaznico.

Dodd je simuliral dalje in bil prav zadovoljen. Celica v blaznici je bila čednejša, svetla in topla. Hrana je bila izdatno boljša. Mir je imel tu in delati mu ni bilo treba.

Tri dni na to so ga posetili ravnatelj, zdravnik, trop vojakov z nasajenimi bajoneti in gospa Polly. Že s hodnika je čul njen srebrni glasek in smeh.

Okovana in na notranji strani poblazinjena vratca celice so se odprla in najprej so vstopili vojaki, za njimi zdravnik, nato ravnatelj in končno Polly.

»Batjuška! Ti si grd simulant!« je dejal zdravnik. »Potegnil si nas in to je greh!«

Dodd ga je pogledal z izbuljenimi očmi ter hotel pravkar na vso moč zarjoveti, ko je uzrl Polly.

»Gospod Dodd, dovolj je vaše igre!« je dejala Polly. »Pravkar sem prinesla gospodu ravnatelju uradno brzovjavko chicagške policije, ki vas legitimira. Zopet ste svobodni.«

»Ali je mogoče?« je vzkliknil Dodd in skočil s prične.

»Da, resnica,« je potrdil ravnatelj. »Oprostite, batjuška, pomota; smatral sem vas za večjega lopova, nego pobeglega gospoda Ivana Ivanoviča Hljestakova, ki je Jack Bell... Ako ima človek že deseto leto opraviti s samimi lopovi, vidi nazadnje same lopove okoli sebe. Milostiva mi je razložila vse... gubernator sam mi je poslal ukaz, naj vas takoj izpustim. Tudi gospoda Bella ne love več. Dokazano je, da je Hljestakov v ječi v Petrogradu umrl in je že nekaj mesecev v grobu.«

Doddu so zvenejele ravnateljjeve besede kakor Beethovenova simfonija. Kavalirsko je stopil k Polly in ji poljubil obe ročici.

»Do smrti ostanem vaš hvaležni dolžnik!«

(Dalle prihodnjic.)

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, dopisovanje in oglašitvski trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Dobro ohranjeno zložljivo posteljo kupim. R. Smolej, Ruška c. 2. 724

Učenko za kuhinjo sprejemem takoj Restavracija pri »Zvezdi«, pod Mostom 11. 72-

Dv nadstropna hiša ceno na prodaj. Ponudbe do 16. t. m. pod »št. 60« na upravo lista. 730

Skladiščnika sprejme parna žaga v Mariboru. Le starejši s prakso. Radi nakupa lesa poznani v okolici. Vstop takoj. Ponudbe na upravo pod šifro »Skladiščnik«. 728

Postrežnico z dnevno službo išče Velika kavarna. — Predstaviti se med 15. in 16. uro. 727

Deklica z dežele katera zna šivati išče mesta v kuhinji. Ponudbe pod »Takoje« na upravo lista. 712

Vateljne za sladoleđ, vseh vrst kekse, biškote in drugo najfinerje pečivo priporoča delikatesna trgovina Franc Kurinčič, Aleksandrova c. 31, poleg glavnega kolodvora. Zaloga slovi-te domače tvornice keksov V. Bizjak in drug, Rog. Slatina. 869

Prazne steklenice od Odol-a

kupuje

Drago Rosina

Vetrinjska ulica 26

Najfinejše čajno maslo

Iz sladke pastelizirane smetane od Prve prekmurske mlekarne v zalogi edino v delikatesni trgovini Franc Kurinčič Aleksandrova cesta 31. 370

Vrvi za splave, za živino, za perilo, uzde, štrange, gurte (izdelek tvrdke Šinkovec)

na debelo in drobno priporoča

Drago Rosina - Maribor

Vetrinjska ulica 26.

599

Volneni deleni

od 18 Din naprej,

sukno od 26 Din naprej itd.

dekler traja zaloga se dobji pri

67.

I. Trpln-u, Maribor, Glavni trg 17

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtomatne, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navađen tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

JUGOGRAFIKA

tiskovna in založna dr. z o. z.

LJUBLJANA

Sv. Petra nasip

23

Frano Lah
trgovina z manufakturnim blagom
priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga po najnižjih cenah 579
Maribor, na vogalu Vetrinjske in Jurčičeve ul.

Novo!

Novo!

Ksaver Meško:

Kam plovemo

Povest.

Cena za broš. izvod Din 36.—, celo platno vezan Din 46.—.

Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54. Nasproti gl. pošte.

Novo!

Novo!